

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ВИСВІТЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ ЖИТТЯ ДІТЕЙ У
ДИТЯЧИХ БУДИНКАХ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ
ХОРЕОГРАФІЇ**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка 2 курсу
13-231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Єрмолаєва Яна Андріївна
Керівник: кандидатка педагогічних
наук, доцентка Терешенко Н.В.

Рецензент: голова циклової комісії
«Сучасна хореографія» комунального
закладу «Херсонський фаховий коледж
культури і мистецтв».
Макогон Л.А.

Херсон - 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-аналітична основа хореографічної композиції	7
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції	7
1.2. Ідейно-тематична основа.....	13
РОЗДІЛ 2. Літературно-географічний аналіз хореографічної композиції	17
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	17
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту.....	18
2.3. Сценографія.....	23
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
ДОДАТКИ	30

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що на сьогоднішній день в Україні досі існує та активно поширюється проблема сирітства. На нашу думку, питанням даної соціальної проблеми приділяється дуже мало уваги, саме тому ми вирішили розкрити тему за допомогою невербальної мови (засобами сучасної хореографії). За допомогою хореографічного мистецтва, а саме сучасної хореографії ми маємо можливість донести людям тему соціальної проблеми. Для дітей, які мають поганий фізичний стан рекомендуємо використовувати танцювальну терапію, як засіб вираження внутрішньої свободи, передачі емоційного стану та формування «власного я».

Вплив науковців на дослідження проблеми соціального сирітства, визначає характерні для всієї світової спільноти декілька причин, що сприяють його виникненню та стрімкому поширенню. Основними причинами виступають, прикладом цього можна відзначити міжнаціональний конфлікт, занижений рівень матеріального стану громадян, хиткі шлюби та зниження моральних цінностей в сім'ї, поширення алкоголізму та наркоманії, позашлюбна народжуваність, не дотримання релігійних традицій, існування класовості суспільства, занепадання виховання та системи рівня освіти.

Проблемам сирітства, причинам поширення соціального сирітства та соціальним наслідкам позбавлення дітей батьківської опіки присвячені праці ряду українських та російських науковців: С.А. Воскобойнікової, Б.С. Кобзаря, А.А. Ліханова, Н.Ф. Міщенко, А.М. Нечаєвої, Є.М. Рибінського, В.С. Яковенка.

Щоб висвітлити питання проблеми сирітства ми використовуємо наочний показ даної соціальної теми за допомогою засобів сучасного танцю. Адже, саме у двадцятому столітті сучасний танець, набув нового змісту та

одержав інноваційне значення у розвитку хореографічного мистецтва. Сучасний танець за своїми якостями накопичує презентаційні функції пов'язані з яскравим видовищем та приємним проведенням часу, але саме як сучасне мистецтво розкриваючи актуальність художнього висловлювання набув значного оформлення нещодавно. Щодо розвитку сучасного танцю існує багато думок, адже для деякої категорії людей він складає частину танцювальної терапії та стає основою соціальної самоідентифікації.

За допомогою чималого переліку сучасних напрямів в хореографії ми маємо можливість показати не тільки танцювальну техніку, майстерність, а й розкрити цілий філософський задум в хореографічній картині, адже кожен рух наскрізь пронизаний своєрідною думкою, а кожна комбінація має логічний розвиток для допомоги передачі смислового навантаження твору.

Вагомий внесок у розвиток сучасного танцю зробили такі танцюристи і хореографи як Рут Сент-Дені, Мері Вігман, Рудольф фон Лабан, Марта Грехем, Хосе Лімон, Мерс Каннінгем. Саме ці постаті вважаються фундаторами танцю модерн, іменами багатьох названі, створені і розвинуті ними техніки, також з їх участю сучасний напрям контемпорарі набув свою сучасну форму.

Найвидатнішими хореографами сучасних напрямів визнані – Міа Майклс, Брайан Фрідман, Дерек Мітчелл, Менді Мур, Джастін Джайлс, Товаріс Вілсон, Брайан Фрідман, Дерек Мітчелл, Шеллі Хатчінсон, Джейсон та Клер Батон, Раду Поклітару, Костянтин Томільченко.

В наслідок стрімкого розвитку сучасного музичного мистецтва молоде, підростаюче покоління надихається різноманітними думками та подекуди переживаннями автора тексту, що спонукає їх до створення власних хореографічних композицій. Саме через пластику рухів та через власну лексику, що є характерною для сучасного танцю людина може легко висловити свої думки.

Щоб поширити актуальні проблеми серед соціуму ми обрали засоби сучасної хореографії, та обрали **темою**: «Висвітлення соціальної проблеми життя дітей у дитячих будинках засобами сучасних напрямів хореографії».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами: кваліфікаційна робота (проект) виконувалась до плану кафедри хореографії факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету. Тема кваліфікаційної роботи (проекту) має безпосередній зв'язок з ініціативною розробкою кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету «Формування професійно-творчих здібностей майбутніх хореографів в умовах освітнього процесу ЗВО» так як подальше вивчення даної тематики окреслює проблеми професійного виконавського та педагогічного розвитку в хореографічному мистецтві, яке чітко пов'язане з питанням компетенції майбутнього хореографа. Робота над кваліфікаційним проектом передбачає використання освітніх та навчальних програм кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету з дисциплін мистецтво балетмейстера, філософія танцю, історія хореографічного мистецтва та інших.

Мета дослідження полягає в дослідженні та обґрунтуванні актуальних соціальних проблем сирітства в контексті сучасного танцю.

Працюючи над роботою ми виділили такі **завдання**:

- проаналізувати теоретичний матеріал та обґрунтувати історико-мистецькі засади хореографічної композиції;
- визначити ідейно-тематичну основу хореографічної композиції;
- описати композиційно-архітектонічну побудову твору;
- розробити графічну таблицю твору з описом хореографічного тексту;
- розробити оригінальну сценографію та створити костюми.

Об'єктом дослідження є соціальна проблема дітей-сиріт.

Предметом дослідження є особливості розкриття проблеми сирітства засобами сучасної хореографії та її сценічне впровадження.

В процесі роботи використовували такі **методи дослідження**:

- методи емпіричного дослідження (спостереження);
- методи теоретичного дослідження (історичний метод);
- універсальний метод (аналіз).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в оригінальності сценічного впровадження теми сирітства засобами сучасного танцю, що формує новий погляд на роботу сучасних балетмейстерів над розробкою тематики пов'язаної з соціальними проблемами людства в хореографічному мистецтві та підкріплюється самостійно новою та оригінальною створеною сценографією.

Практичне значення одержаних результатів. Розробка хореографічного номеру з даної тематики може бути використана в освітніх та навчальних програмах кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету. Комбінації з хореографічного тексту можуть бути використані предметом вивчення на заняттях з дисциплін мистецтво балетмейстера, основи сучасного танцю, контемпорарі, як практичний матеріал. Сценічне впровадження хореографічної композиції може використовуватись у творчих заходах як самостійний номер, а також бути частиною театралізованої вистави.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Приймала участь з виступом про «Висвітлення соціальної проблеми життя дітей у дитячих будинках засобами сучасних напрямів в хореографії» в XI Усеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Зарубіжна та українська культура: питання теорії, історії, методики» 26 березня 2021 року в м. Херсоні.

Взяла участь у XII Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Хореографічна культура – мистецькі виміри» 21 квітня 2021 року в м. Львів з науковою доповіддю: «Висвітлення соціальної проблеми життя дітей у дитячих будинках засобами сучасних напрямів хореографії».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1 Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.

У сучасному суспільстві тема проблеми сирітства є дуже поширеною та актуальною. В нашому оточенні сиротою вважають людину, яка залишилася без піклування батьків у зв'язку з позбавленням батьківських прав або взагалі втратила одного чи обох батьків. Однак в Україні спостерігається чимало поширення соціального сирітства, яке зумовлене ухилянням або відмовою батьків від виконання своїх обов'язків. Серед основних його причин, таких як асоціальна поведінка батьків, поширення алкоголізму та наркоманії, з'явилися і нові, характерні для трансформаційних процесів у суспільстві, а саме: безробіття, економічна нестабільність, зростання злочинності, бідність. З 2014 року в Україні почався складний воєнний період, в якому діти почали втрачати своїх люблячих батьків, які йшли захищати свою батьківщину.

Л. В. Вейланде вважає, що соціальне сирітство – це аномальне явище, результат соціальних потрясінь у житті суспільств, яке характеризується дефіцитом громадських та державних інститутів, які забезпечують дотримання основних прав та свобод дитини; явище, яке свідчить про кризу інституту сім'ї, негативний вплив соціуму на формування особистості у соціальному, моральному, інтелектуальному та фізичному плані [2, С. 15].

На нашу думку, саме таке трактування даного визначення більш за все прирівнюється ситуації наших часів, яка відбувається в суспільстві. Через те, що, на сьогоднішній день є можливість споглядати різноманітні небажані події, які так чи інакше відбиваються на інституті сім'ї та суспільстві загалом.

Поряд з визначенням основних причин та наслідків соціального сирітства, науковці наголошують на необхідності сімейного виховання як оптимальної умови гармонійного розвитку дитини. Видатні педагогі-гуманісти – Г. Гмайнер, П.Ф. Лесгафт, О.С. Макаренко, Й.Г. Песталоцці, В.О. Сухомлинський, К.Д. Ушинський – доводили, що сім'я є один із найважливіших інститутів соціалізації дитини, персональним навколишнім середовищем її розвитку. Саме в сім'ї беруть початок світогляд, морально-естетичні ідеали і смаки, норми поведінки, трудові навички, ціннісні орієнтири дитини, тобто усі ті якості, які згодом становитимуть її сутність як людини [6].

Ще в Женевській декларації прав дитини 1924 року було зазначено, що для кожної дитини існує велика необхідність в особливому захисті. Всім відомо, що права дитини – це певні деякі наявності умов, сприятливих для надання дітям адекватного життя та процесу дорослішання. В 60-ті роки В.Сухомлинським реалізовано певне зростання у відношенні та ставленні до дитини. Він наголосив на тому, що дитину треба сприймати найвищою цінністю, підкреслив її унікальність та неповторність, запровадив поняття честі, гідності, совісті та відповідальності у сімейний процес виховання. Велика роль та подальша доля соціальних дітей-сиріт підвладна від ставлення до цієї проблеми і соціуму, і держави. На нашу думку, у кожній культурній та розвинутій країні турбота та піклування про знедолених, покинутих дітей є одною з основних моральних цінностей. Попри те, що деякі люди незважають на реалізацію спеціальних урядових програм, велика кількість громад по всьому світові занепокоєні загостренням соціальних та економічних проблем та спрямовані саме на їх вирішення.

За час періоду останнього століття митці та мистецтво взагалом намагаються зосередитись та ліпше досліджувати соціальні теми, одна з яких є темою сирітства. Також докладають чималих зусиль для поширення проблеми соціуму, для того щоб не лишати без уваги цю проблему.

Протягом часу було помічено те, що проблему сирітства доносити до соціуму вербальною мовою занадто складно. Саме через це ми докладаємо чи мало зусиль та творчого задуму, щоб використовувати не тільки способи словесної комунікації, а й дослідити один із варіантів невербальної мови. Занурюючись у вивчення проблеми сирітства ми вважаємо, що саме за допомогою засобів хореографічного мистецтва ми маємо можливість наочно розкрити важливість цієї проблематики.

Досліджуючи зв'язок теми сирітства та хореографічного мистецтва, ми вирішили, що більш зв'язно та логічно буде продемонструвати та розкрити соціальну проблему сирітства за допомогою засобів сучасної хореографії: контемп і модерну. Контемп є новим ступенем сучасного танцю після модерну, для якого характерно вивільнення хореографії від жорстких законів, раніше вибудованих рамок і пошуком прихованих можливостей пластики тіла. Від джаз танцю відрізняється ще більшою свободою, котра обмежується всього-на-всього рівнем фантазії танцюриста.

За своєю хореографічною структурою та змістом контемп - це свого роду театральна та емоційна розповідь про переживання танцюриста засобами пластики тіла і міміки з зав'язкою, кульмінацією і розв'язкою. В цілому - являє собою «гримучу суміш» з безлічі різних за темпераментом танцювальних стилів із загальною характерною особливістю: популярність і можливість танцювати під будь-яку сучасну музику.

Танець був створений для художнього спілкування, як засіб вираження та передачі своїх емоцій, думок та почуттів. Різноманітні пози, стрибки та рухи висловлювали різні почуття: радість, любов, печаль, злість, впевненість і багато інших. Танець здатний виражати мрії, фантазії, надії і розчарування.

Художній образ в хореографічному мистецтві відіграє важливу роль. Завдання любого художника –поета, письменника, музиканта, режисера чи балетмейстера – відтворити засобами свого мистецтва атмосферу того часу, про який він розкаже в своєму творі, через відображення конкретної події, тобто створити художній образ [20].

Це конкретний характер людини, який проявляється в його відношенні до оточуючого середовища. Характер героя проявляється на сцені в лінії його поведінки, в його діях засобами хореографічного мистецтва [20].

Тому засоби хореографічного мистецтва, а саме контемп якнайкраще спроможний продемонструвати переживання дитини, його бажання отримати любов, турботу, повагу та розуміння стосовно своєї особистості.

Контемпорарі є способом виразити нове бачення танцю, нової ідеї. Зокрема, Рудольф фон Лабан вигадав як стерти різницю між авторами та виконавцями, навчивши танцівників рухатися у власному просторі. Не менш оригінальна думка, яку втілила в танці Піна Бауш. За допомогою хореографії вона виразила ідею, що тіло – це ілюзія, адже його не сприймають таким, яким воно є. Люди надають йому якостей, які хочуть бачити в ньому. Через тіло людина виражає різні сторони свого буття: і належність до модної течії, і релігійні погляди, і культурні особливості – тож наше тіло завжди залишається позначеним певними маркерами. Передати цю думку через танець – новий спосіб говорити з публікою, причому універсальною мовою рухів, символів, жестів [12].

Дуже часто в цьому напрямі використовують імпровізацію. Вважають що імпровізація є важливим чинником, який пробудить в людині творчу уяву та здібності, тому вона займає значне місце, вона надає можливість розкриття власної індивідуальної манери виконання та формування особистих можливостей за допомогою вільних рухів тіла [10, С.10].

Техніка імпровізації – це: – можливість дозволити собі бути і відчувати себе; – мати чутливість на рівні тіла, руху, дії, образу, інтересу до власного вибору, потенціалу; – можливість слухати та чути всесвіт, слідувати атракторам, передбачаючи співтворчість із тілом, враховуючи наявність набутого життєвого досвіду та імпульсів, які виникають як внутрішня необхідність "тут і зараз" [1, с. 85].

У постановках використовуються багато методів (метод Фельденкрайс, соматікс метод) та технік (техніка Марти Грехем, техніка Мерса Каннінгема,

техніка Хосе Лімона, техніка Лестера Хортонна, техніка флай лоу, техніка реліз), які являються основою наряду контемпорарі [10, С.10].

Отже, контемпорарі є особливою філософією, основою якої стала ідея фізичного розслаблення, свободи, вдосконалення власного тіла. Його прихильники закликали до звільнення людини від вимог цивілізації, від правил і стандартів. Засновники вважали, що навчитися танцювати може кожна людина. Більш того, танцювати повинен кожен, бо танець допоможе позбутися комплексів, налагодити внутрішню гармонію, кожному розвиватися духовно і фізично [10, С. 11].

В нашій хореографічній композиції ми розкриваємо тему сирітства, життя у дитячому будинку та проблемні моменти життя дітей. В хореографічному творі відтворюється образ вираження власного «Я» кожного з героїв, їх попереднє виховання та характер.

З боку психологічного підходу до цієї проблеми хореографічне мистецтво також відіграє чималу роль у вихованні та покращення духовного збагачення дитини. Робота психолога з дитиною-сиротою в дитячому будинку є обов'язкова. Одною із методик роботи можна виділити танцювальну терапію для дітей. Вона являється одним із найефективніших засобів поліпшення психологічного, емоційного та фізичного стану людини. Основним завданням є відновлення власного «я».

Танцювальна терапія з'єднує свідоме та підсвідоме, а також допомагає розкритися навіть дуже замкненим людям. Головним завданням є те, щоб змінилися рухи дитини, тобто відбулися зміни у настрої, емоції та переживаннях. За допомогою різних технік танцювальна терапія допомагає дізнатися про актуальний стан дитини, його настрій, знайти контакт повторюючи рухи, дозволити перебільшити рух, відчути його у тілі, прослідкувати за невербальною поведінкою, яка приховує внутрішні емоції.

Не менш ефективним є використання реквізитів з якими можна танцювати, уявляти свого кривдника, страх. Реквізит можна порвати, розтягнути, розламати, відкинути, трясати або ж пригорнути, обняти. На

різних рівнях можна відчувати страх чи інші емоції, серцебиття, незрозумілість власних думок, тривогу, біль у тих чи інших місцях. Таким чином танцювальна терапія вчить слухати своє внутрішнє «я» та розпізнавати сигнали підсвідомого. Під час танцю можна як і «зарядитися» позитивною енергією та відчуттями, так і «розрядитися», вивільнивши негативні думки і емоції. За допомогою м'язових рухів вивільняється стрес, а також відбувається злиття душі та тіла у танці [16, с. 10–37].

При більш глибокому і всебічному вивченні досвіду використання танцтерапії у реабілітації здорових осіб та дітей з психічними розладами стає зрозумілим, що саме за допомогою танцювальних рухів людина висловлює свої думки, почуття, які вона не може проговорити і отримує подвійний психотерапевтичний ефект. По-перше, вона внутрішньо очищується, адже «витанцює» те, що накопилось в душі. А по-друге, за допомогою рухів, пластички дитина ніби промальовує і закріплює свою лінію поведінки, дитина стає такою, якою вона хотіла би бути.

У випадку гарного фізичного розвитку дитини, їй бажано займатися хореографічним мистецтвом для покращення психологічного стану, адже через більш пластичні рухи можна краще відчувати та передавати свої думки та почуття. Танці також дозволяють тренувати опорно-рухову, дихальну, серцево-судинну і нервову системи. Сприяють формуванню правильної пози, поліпшують статуру, гнучкість, витривалість, розвивають координацію, а також вчать не піддаватися стресові і справлятися з різними недугами.

Тому можна дійти до висновку, що хореографічне мистецтво є засобом наглядного розкриття соціальних проблем, в тому числі проблеми життя дітей у дитячих будинках. Засобами хореографічного мистецтва досягається покращення внутрішнього стану дитини, яка проживає свої позитивні та негативні емоції.

Підтримка та допомога дітям-сиротам є потребою моральної особистості, що будує своє життя з урахуванням гармонійності оточуючого світу, який закладається на основах щастя, добра. кожної маленької дитини.

Отже, якщо людина допоможе хоча б одній дитині, вона зробить значний вклад у рішення зазначеної проблеми . Викладачі-хореографи в колективах яких займаються діти-сироти допомагають суспільству вирішувати проблему сирітства виховними та хореографічними засобами та формують у дітей моральні життєві цінності.

1.2. Ідейно-тематична основа

Тема. Висвітлення проблеми дітей-сиріт, які живуть у дитячих будинках.

Ідея. Донести людям те, що кожен може бути причасним до створення щасливого життя дитини-сироти. Кожна дитина варта турботи, любові та добра.

Надзавдання. Донести до людей важливість проблеми сирітства.

Фабула. Життя у дитячому будинку, кожна дитина сама собі на думці, але при з'явленні іншої дитини в будинку вони злегка об'єднавшись роблять її жертвою, над якою можна знущатись та ображати. Згодом при появі людей які обирали дитину до нової родини, всі почали бути гарними та слухняними, але ж вони все таки вибрали ту дівчину яку ображали в будинку, що ще більше викликало в них потрясіння та гнів, з думками «чому саме вона?». Діти з такими ситуаціями ще більш сильно замикалися в своїх думках.

Наскрізна дія. Життя у дитячому будинку.

Протидія. Конфліктні ситуації, поразки, розчарування дітей-сиріт.

Конфлікт. Бажання кожної дитини отримати над нею опіку та потрапити в щасливу родину, що вдається тільки одній дитині із цілого дитячого будинку.

Зерно. Прийняття свого буденного життя, одночасно не втрачати мрію про щасливу повноцінну родину .

Сюжет. Кожна людина має право на щасливе життя. Але не завжди це правило діє на дитину в дитячому будинку, бо там життя зовсім не схоже на казку.

Видова спрямованість (вид хореографії). Сучасний танець, контемпорарі.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція (триптих).

Жанр. Ліричний.

Лібрето. На життєвому шляху у людей виникає маса різних запитань та проблем. Одною з важливих проблем у житті суспільства є питання дітей які втрачають рідних батьків та залишаються без опікунів. Для таких дітей відкривають дитячі будинки різних типів, але ж ніякий такий будинок не замінить рідного дому з люблячими батьками.

Діти-сироти проживаючи в дитячих будинках не отримують достатнього виховання та любові. Кожна дитина мріє про турботу та сімейний затишок.

Діти-сироти проживаючи в дитячому будинку відчують тривожні емоції коли до їхнього колективу приєднуються нові діти та не завжди райдужно їх приймають, через що активно розпалюються конфліктні ситуації.

Чималий стрес отримують діти коли приходять дорослі для процесу вибору дитини на усиновлення. В такий час діти себе відчують ув'язнено та ніяково. Після такого процесу діти замикаються в собі, та починають себе порівнювати з тією дитиною котру забрали до нової сім'ї. Таким чином витікає проблема з проблеми, а саме втрата індивідуальності. Діти починають перед іншими виборами поводити себе так як поводити ті, яких забрали нові батьки.

Коли дитина тривалий час знаходиться в дитячому будинку, її починає марити, вони бачать сни де їх також забирають батьки, сни про щасливе провдження часу, про любов та турботу.

Характеристика хореографічних образів.

Перший тип. На сцені представлена група людей, що уособлює дітей в дитячому будинку. На перший погляд люди ніяк один від одного не відрізняються зовні, але мають різний спектр емоцій за допомогою яких ми використовуємо пластичні особливі манери виконання, що допомагають визначити особливості характеру кожної дитини.

Другий тип. Дівчина що уособлює собою боязку індивідуальність до навколишнього оточення.

Третій тип. Пара людей (чоловік та жінка) що уособлює собою молоду родину яка хоче взяти дитину на усиновлення з дитячого будинку. Мають статний вигляд, але ніяк не співпадає з характером особистостей. Нерішучі, адже довго вагаються яку дитину хочуть забрати до сім'ї.

Четвертий тип. Образ матусі який мариться дітям в дитячому будинку уві сні. Ніжна, чуйна, охайна, любляча, світла, невагома наче дух.

Музичний супровід.

Створюючи хореографічний твір для концертного номеру, ми, як постановники чітко усвідомлюємо, що без знайомства з музикою, без розуміння її образного та емоційного змісту, без урахування тісного взаємозв'язку музики і танцю не можливо досягти справжньої виразності хореографічного виконання, яка залежить та підпорядковується зазначеному темпу, ритму, метру хореографічного твору. Музика наповнює хореографію емоційним змістом, який повинен співпадати із хореографічним значенням та смислом. Танець, який виражає в русі музику, повинен відповідати їй за своїм образним характером, динамічною структурою, музичною формою тощо [6, с.37].

Якщо порівнювати музику з танцем, то з спостережень можемо сказати, що вони характеризуються особливою тематикою. Ускладнення (конфлікт) в музичному просторі відбувається завдяки взаємодії контрастних тем, саме в такому випадку розкривається споріднення драматургічних законів. Тому у житті мистецтвознавця,

композитора, балетмейстера розуміння законів хореографічного та музичного мистецтва грають значну роль.

У хореографічній постановці ми використали музику композитора Florian Christl та Ані Лорак

Флоріан Крістл вперше сів за фортепіано щойно йому виповнилось п'ять років і відразу зрозумів своє справжнє покликання в житті. Піаніст-самоучка родом з баварської глибинки ніколи не вивчав композицію і сольфеджіо - він просто сідає за інструмент і пише надихаючі, сповнені любові, надії, туги мелодії, які, немов сон душу, відправляють думки і емоції у вільний політ. Крістл твердо переконаний - музику можна підпорядкувати певним законам або побудувати по чітко заданою схемою.

Для залучення уваги до проблеми сирітства Ані Лорак записала пісню «Сниться сон» яка надихнула власне на створення хореографічної композиції.

Музика Флоріана Крістла та пісня Ані Лорак дуже різна за характером та темпоритмом, через що, на перший погляд, може здатися те, що вони несумісні в одній композиції. Хореографічна картина саме на це й розрахована, у першій та другій частині триптиху відбувається єдине дійство, а у третій частині у дітей настає мариво про сім'ю, люблячу матусю, де є дуже вдала можливість передати суть за допомогою пісні Ані Лорак..

Музичний твір до даної хореографічної постановки має:

Лад – мінор.

Музична форма – музика складається з трьох композицій, кожна яких має кілька частин.

Музичний розмір – 4/4.

Темп. Помірний

Зміст музики – драматичний, ліричний.

Хронометраж – 06:03.

РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Назва частини	Зміст
Експозиція	Діти-сироти знаходяться в дитячому будинку. Когось турбує минуле, з'являються спогади про батьків. Діти наче мовчки натякають оточуючим «забери мене», але все марно. Поступово у людей посилюється думка про сум та страждання від недостатці уваги та турботи.
Зав'язка	Насторожена для дітей поява нової дівчинки у дитячому будинку.
Розвиток дії	Неприйняття дітьми нової дівчини. Ганебне ставлення та знущання до неї.
Кульмінація	Поява можливих батьків. Вибір дитини серед усіх присутніх, усиновлення останньої дитини котра потрапила до дитячого будинку, аби позбавити від знущань.
Розв'язка	Посиліне бажання потрапити за рамки життя у дитячому будинку. Поява образу матері для дітей, марення та показ сну дітей-сиріт.

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

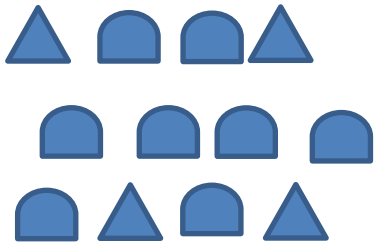
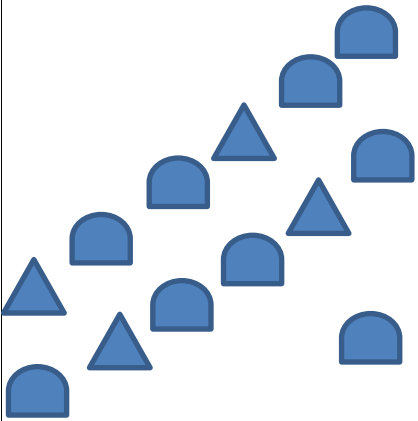
Загальноприйняті умовні позначки та скорочення.

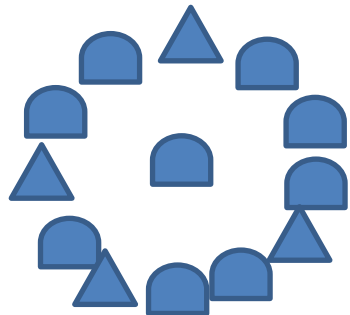
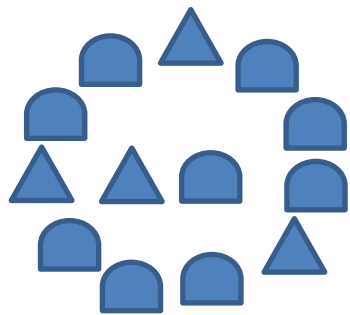
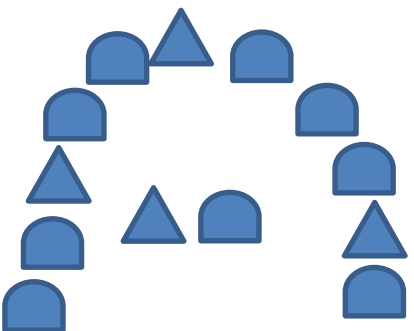
Спина дівчини обличчя дівчини

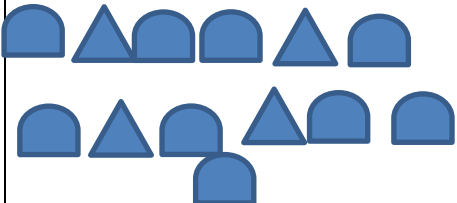
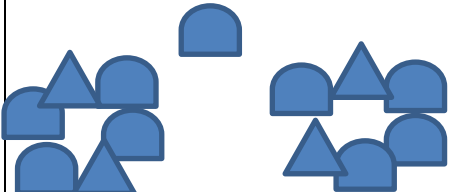
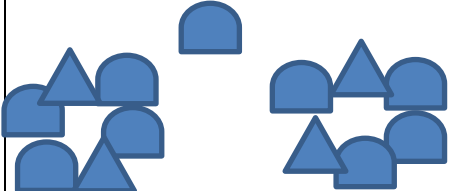
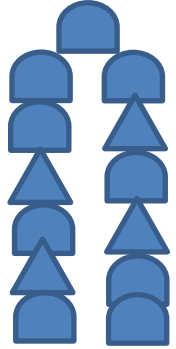
Спина хлопця обличчя хлопця

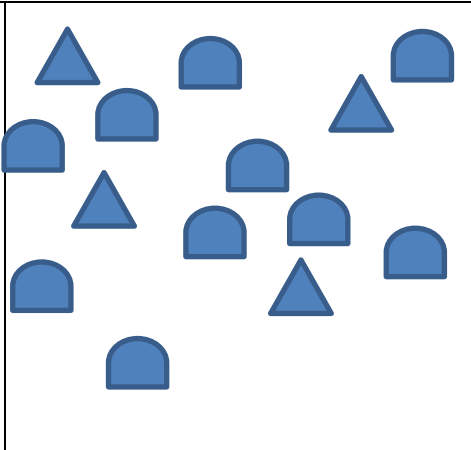
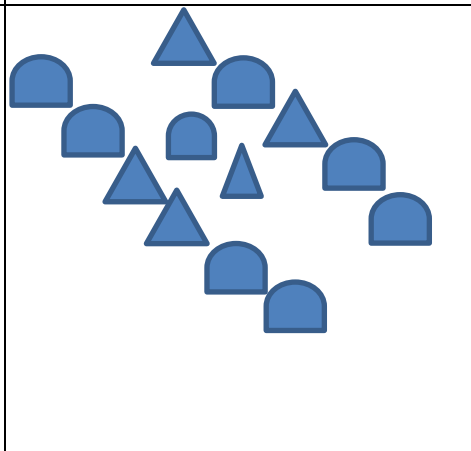
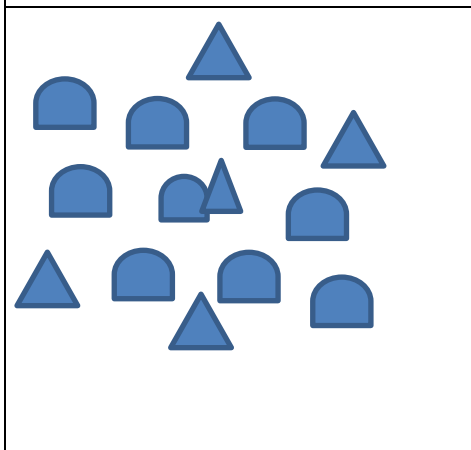
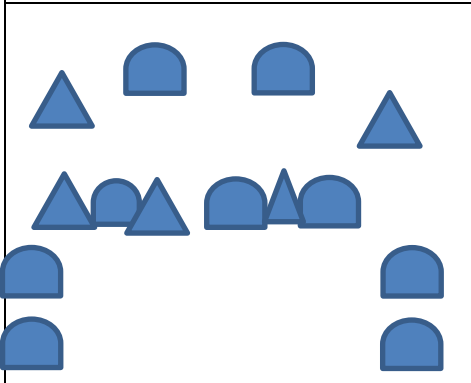
Напрямок руху

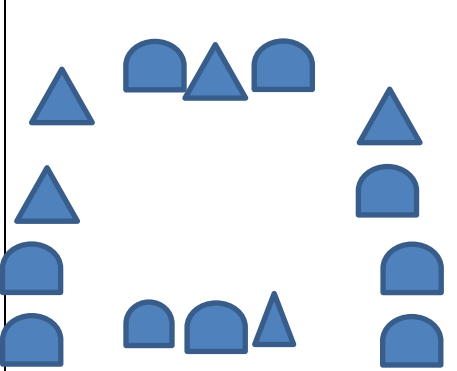
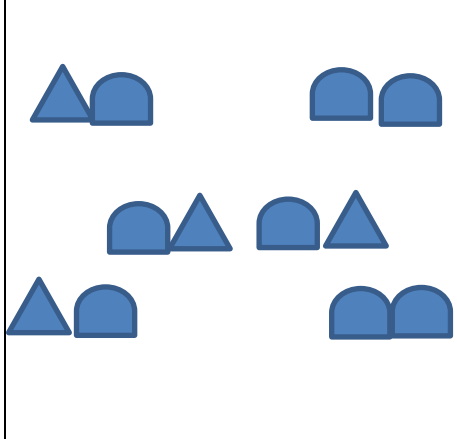
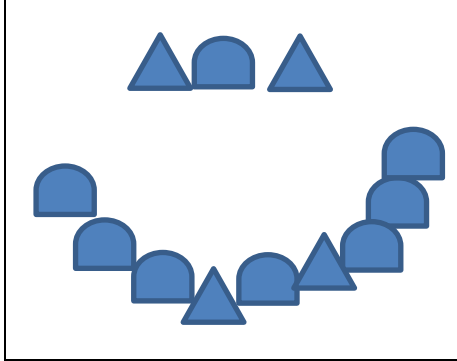
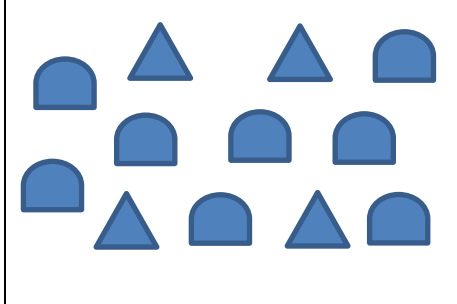
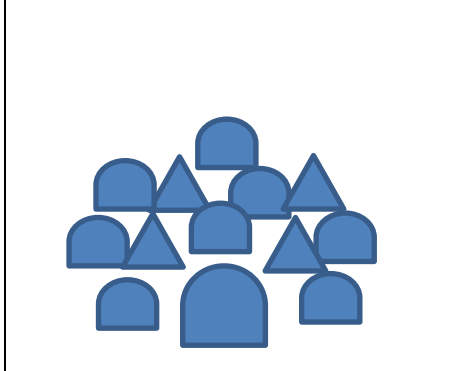
Рух по колу

Архітектоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		1-32 т.	Сидячи на сцені у різних позах хлопці та дівчата починають виконувати перегиби тулубу у хаотичному напрямку. Потім за допомогою принципу поліфонії повертаючи корпус на глядача тягнуться долонею. Далі виконують комбінацію №1 також за допомогою поліфонії.
Зав'язка		32-40 т.	Вихід солістки з правої куліси комбінацією №2, одночасно з нею інші виконують рухи, що характерні для закриття від людини.

Розвиток дії		40-48 т.	Хлопці та дівчата виконують комбінацію №3 рухаючись по колу, тим часом солістка стоячи у центрі кола продовжує виконувати комбінацію №2.
		48-56 т.	Хлопець, забираючи в неї реквізит, приєднується до солістки у центр кола та виконують разом комбінацію №4, тим часом інші продовжують комбінацію №3.
		56-64 т.	Хлопці та дівчата розкривають круг для показу пантомімічної дії в якій задіяні всі учасники. Задіюють реквізит останньої дівчинки.

		64-80 т.	Учасники виконують комбінацію №5, солістка в кінці хореографічного тексту відрізняється характером виконання, показуючи наляканість та бентежність.
Розвиток дії		80-96 т.	Учасники діляться на дві групи між собою, тим часом солістка залишається сама в центрі сцени.
		96-104 т.	Принципом port-de-bras та поворотів виконують лексичний матеріал, що характеризує ніби відштовхування один від одного.
		104-112 т.	За допомогою принципу поліфонії виконують махи руками з доворотом корпусу в різних напрямках, починаючи з перших осіб та переكات на підлозі з виходом у перший арабеск.

		112-120 т.	В хаотичному напрямі хлопці та дівчата зображують метушіння з невеликим додаванням лексики побудованої на техніках переходів та бігу.
		120-128 т.	Поява жінки та чоловіка, які натхненно проходять через «живий коридор», крізь хлопчиків та дівчаток, які намагаються перехопити їх увагу на себе.
Кульмінація		128-144т.	Закружляння хлопчиками та дівчатками чоловіка та жінки до центру кола, рухи виконуються по годинниковій стрілці .
		144-168 т.	Дві дівчинки забирають чоловіка, а жінку забирають два хлопця. Лексичі рухи уособлюючі ніжність та турботу батьків до дітей.

		168-200 т.	З'являється дівчинкаа, сором'язлива, чоловік з жінкою її помічають, забирають тримаючи за руки та покидають сцену.
Розв'язка		200-224 т.	Хлопці та дівчата у відчаї. На сцені відбувається імітація сну, в якому усіх марить. Наче вони потрапили у чарівну країну де занадто солодко.
		224-244 т.	Одна дівчинка заснула, раптом всі потрапили в іншу реальність, наче в її сон.
		244-276 т.	Учасники виконують комбінацію націлену на вивільнення власних емоцій, та показу «власного я».
		276-324т.	Поява образу люблячої матусі, яка дарує усім любов та тепло.

Опис комбінацій:

Комбінація №1.

1-й такт. Перекат назад через праве плече, голова повернута ліворуч. На «і» стати на праве коліно, поділивши вагу на праву руку. 2-й такт. Зробити кругове port-de-bras лівою рукою, голова до сторони долоні. На «і» сісти на коліна у 3 точку плану класу. 3-й такт. Roll dawn хлилеобразно, і зійти в попереднє положення. На «і»- підготовка до піруету з 4 позиції у 2 позицію. 4-й такт . Пірует у першу точку плану зали. 5-8 такт. За допомогою поліфонії зродити хвилю руками у закриту позу, голова до підлоги. На «і» повернутися у 5 точку зали. 9-10 такт. Два махи по черзі правою та лівою рукою, голова у напрямку робочої руки. 11-12й такт. За допомогою спірального повороту розвернутися an face. 13-16 такт. Шене з просуванням по визначеній траєкторії на лінію відкриваючи вхід куліси.

Комбінація №2.

1-2й такт. Sisone у напрямку 2 точки зали. 3-4 такт. Renverse за правою ногою. 5-й такт. Demi rond на 90. 6-й такт. Grande battement лівою ногою вперед з одночасним port-de-bras назад. 7-8й такт. Простий біг у заданому напрямку в центр зали. 9-й такт. Випад на праву ногу корпус злегка нахилений вбік, руки у 2 позиції, голова праворуч. 10-й такт. Випад на ліву ногу корпус злегка нахилений вбік, руки у 2 позиції, голова ліворуч. 11-12 такт. Правою ногою за допомогою прийому andeor, закрутити корпус на 270 градусів. 13-14й такт. Перекат у підлозі на праву ногу, імпульс надається головою. 15-16й такт. Руки витягнуті вперед, спина максимально відхиляється назад, голова догори.

Комбінація №3.

1-2 т. Кругові переступання з перескоком ніг почерзі, голова до центру зали, руки опущені донизу. 3-4й такт. Через demi plie зробити почергово вихили на праву та ліву ногу, руки у заниженій другій позиції. 5-й такт. Поворот Soutenu endeor, руки у 3 позиції. 6-й такт. Розвести праву руку через сторону назад, а ліву у третю позицію, стоячи на лівій нозі праву підняти

назад та нахилити корпус вперед. 7-8й такт. Опираючись на ліву ногу виконати port de bras назад та стрімко сісти на обох ногах в demi plie. 9-10й такт. Стрибок на $\frac{1}{2}$ кола в якому необхідно руки та ноги відкрити до другої позиції, у спині невеликий прогин. 11-14й такт. Два рази інтерпретовану з українського танцю доріжку, руки переходять з першої позицію до третьої у положення allonge. 15-16й такт. Перенести з кроком центр ваги на ліву ногу, зігнувшись до правої сторони у корпусі, руки без паузи вимальовують коло.

Комбінація №4.

Вихідне положення – друга позиція ніг. 1-2й такт. Стоячи на лівій нозі правою ногою зробити developpe з відхилом корпусу назад, три кроки вперед. 3-й такт. Потягнутися за правою рукою, голова направо. 4-й такт. Потягнутися за лівою рукою, голова наліво. 5-6й такт. Перескок з ноги на ногу нагадуючий голоп, руки роблять круговий оберт, голова в напрямку за руками. 7-8й такт. Стоячи у 8 точку плану зали зробити рух за принципом rond de jambe par terre з нахилом корпусу вперед, руки витягнуті вперед, голова спрямована донизу. 9-10й такт. Падіння через підйоми з поворотом на 180, руки проходять через третю позицію. 11-12й такт. Слайд та відкриття правої ноги догори, стоячи на лівому коліні, ліва рука в одному напрямку з ногою, голова за напрямком руки. 13-14й такт. Падіння через підйом на ліву ногу, руки в противохід корпусу.

Комбінація №5

1-2й такт. Падіння та переكات на підлозі через праве коліно за лівим плечем. 3-4й такт. Вихід через підйоми у стійку другу позицію, руки відкриваються знизу догори. 5-6 такт. Pas de poisson з кроком назад. 7-8 такт. Два оберти в центр кола. 9-10й такт. Перегини корпусу в правий та лівій бік, руки у другій позиції, голова за напрямом перегину. 11-12й такт. Port de bras назад, руки відведені до сторони, голова спрямована вбік. 13-14й такт. Праву ногу через passe відкрити до сторони та зробити випад. 15-й такт. В demi plie пауза, корпус прилеглий до правої ноги. 16-й такт. Залишити корпус внизу та різко піднятися з руками догори.

2.3. Сценографія

Оформлення сцени. Зображуємо у світлих притемнених тонах інколи в кольоровій гамі

Світлова партитура. Експозиція - світлий затемнений тон. Зав'язка – поступове наростання світлих відтінків. Розвиток дії – Центровий луч, який переміщується в залежності від місця перебування маленької дівчини. Кульмінація – злегка блимаюче світло на зростаючому темпоритму в музиці. Розв'язка – біле світло, дуже яскраве, з жовтуватими відблисками.

Ескізи костюмів. Для того щоб створити гарний сценічний костюм треба ретельно обміркувати всі компоненти костюму. Під костюмом ми маємо на увазі одяг та взуття, але також важливо враховувати різноманітні прикраси, макіяж та зачіску.

Для естетичного вигляду на сцені ми не будемо брати яскраві та блискучі тканини. Для сучасного танцю на сцені також характерний навіть повсякденний одяг, тому для нашої теми буде доречним використати саме його. Щоб охарактеризувати костюмом дітей-сиріт ми візьмемо звичайну, подекуди затерту бавовняну тканину в сірих відтінках. Хлопцям штани, дівчатам шорти, майки, кофтини, різного викрою речі.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження ми дійшли таких висновків:

- проаналізувавши історичну основу як сучасного хореографічного мистецтва, так і соціальних проблем, ми зрозуміли що знайшли дуже вдале та гармонійне поєднання компонентів для розкриття та поширення проблеми дітей-сиріт. Засобом хореографічного мистецтва ми донесли людям наглядний приклад бідолашних покинутих хлопчиків та дівчаток. Зрозуміли те, що тема не активно розвивалася через те що у людей немає достатньої можливості наочно побачити життя у дитячому будинку та задуматися над проблемою ;

- у процесі створення балетмейстерської постановчої роботи, вагому роль відіграє фантазія хореографа-постановника, адже для початку потрібно дослідити тему соціальної проблеми, кожен день проживати з думками про знедолених дітей, збирати достовірні історії, інформацію про життя у дитячому будинку, аж згодом на основі реальних моментів створити хореографічний текст. Такі компоненти як: тема, ідея, сюжет, лібрето, лексика, емоції, костюми, сценографія, – все це має з'єднуватися в одне ціле, для того щоб глядачеві було зрозуміло, що до нього хотів донести митець;

- під час розробки ідейно-тематичної основи, слід не забувати про значущість законів драматургії: експозиції, зав'язки, розвитку дії, кульмінації, розв'язки. Ми розробили архітектоніку, яка зумовлює собою гармонію та поєднання усіх частин композиції між собою; логічно побудували певні малюнки, переходи в хореографії тощо; розробка архітектоніки дає спроможність балетмейстрам обирати визначений хореографічний модуль, належну лексику, яка вдало поєднується з музичною основою композиції. Виходячи з цього можна зазначити, що наша композиція що виконувалась у сучасному напрямі є багатовекторним стилем, що спрямований на поєднання як внутрішніх так і зовнішніх факторів.;

- балетмейстер за допомогою засобів хореографічного мистецтва відтворює картину із життя сиріт. Для зіставлення усіх важливих компонентів вдалого хореографічного твору ми створили графічну таблицю танцю, в якій описали події у хронологічному порядку що відбуватимуться на сцені та оформили малюнки танцю. За допомогою такого підходу балетмейстру набагато комфортніше розводити масові номери з частою зміною малюнків. В нашому випадку це вимушена міра так як сучасна хореографія тісно пов'язана з великою кількістю різноманітних рухів, форм та широким спектром характеру.

- була розроблена сценографія, адже світло, костюми та декорації – це стало невід'ємною частиною хореографічної постановки. Ми визначили, який колір та тон який буде краще розкривати тему та ідею твору; Сценографія – це синонім декораційного мистецтва, яке визначається як мистецтво створення образу завдяки декораціям і костюмам, світлу та постановочній техніці. Декораційне мистецтво сприяє розкриттю змісту і стилю вистави, посилює його вплив на глядача. Елементами декораційного мистецтва є костюми, маски, оформлення сцени. Декорація створюється завдяки живопису, графіки, архітектури, освітленню, сценічній техніці, проекції, кіно та інших виразних засобів. Ураховуючи ці основоположні теоретичні моменти, оформлення оригінальної сценографії хореографічного твору повинно включати: оформлення сцени та світлову партитуру, опис та ескізи костюмів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бігус О. О., Маншилін О. О., Кондратюк Д. О., Мова Л. В., Журавльова А. В., Герц І. І., Донченко Н. П., Батєєва Н. П. Сучасний танець. Основи теорії і практики: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 264с.
2. Вейланде Л. В. Підготовка студентів університету до роботи з підлітками девіантної поведінки: автореф. дис. канд. педаг. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Одеса, 2005. 19с.
3. Гіршон А. Імпровізація і хореографія. Контактна імпровізація. 1999. 55 с.
4. Годовський В.М. Основи сучасної хореографії. Київ, 2002. 114 с.
5. Голубовський І.Л. Музика і хореографія сучасного балету: Збірка статей . К.: «Музика», 2004. 295 с.
6. Дитячі будинки сімейного типу як особлива форма сімейної опіки над дітьми сиротами, позбавленими батьківського піклування (І.В.Пеша)// Український соціум. 2003. № 1(2). С. 72-80.
7. Добротвірська К.А. Айседора Дункан і театральна культура епохи модерну. Л. : ЛГІТМ і К, 1992. 428с.
8. Дункан А. Моє життя. Танець майбутнього. М . : Книга, 2005 345с.
9. Енциклопедія танца: контемпу URL; :http://hnb.com.ua/articles/s-sport-entsiklopediya_tantsa_kontemp-2064
10. Єрмолаєва Я.А. «Висвітлення філософської теми засобами танцювального стилю контемпорарі» у кваліфікаційній роботі, м. Херсон 2020. С.11
11. Імянітов Н. С. Об'єктивні смисли життя та існування. // Питання філософії. 2006. № 7 С. 84-94.

12. Contemporary - мова вільного тіла. URL: <https://md-eksperiment.org/post/20180111-sontemporary-mova-vilnogo-tila>.
13. Кремень В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції.[Підручник. К.: Книга, 2005. – 436
14. Лавровська В. І. Тенденції розвитку сучасної хореографії. // Мистецтво. К.: Просвіта, 1992. 14 с.
15. Луговая, Е.К. Философия танца. Санкт-Петербург: Лань, 2008.
16. Магур Л.М., Харенко С., Авраменко С., Євтушенко І. Танцювально-психологічний тренінг. Психологічний інструментарій. Київ : Марич, 2009. С. 48.
17. Полятков С. С. Основи сучасного танцю. 2-е вид. Ростов-на-Дону: Фенікс, 2006. 75с.
18. Свободная пластика – красота линий URL: <http://dancevilleclub.ru/style/81-svobodnaya-plastika-krasota-liniy.html>
19. Характеристика технік та використання рівнів Contemporary Dance. URL; <http://www.virtual.ks.ua/yunaty-and-life/5625-characterization-techniques-and-use-levels-of-contemporary-dance.html>
20. Хореографія як вид мистецтва. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/10471/>
21. Шариков Д.І.«Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві: Навчальний посібник. Київ : КиМУ, 2010. 15 с.